

Aan Minister van SZW

nota

Nota aan MSZW over vaststellen indicatieve
referentiewaarden minimumloon

Aanleiding

In de TK ligt op dit moment een wetsvoorstel ter implementatie van de EU Richtlijn inzake toereikende minimumlonen in de Europese Unie (hierna: de Richtlijn). De deadline voor implementatie is 15 november 2024. Onderdeel van deze implementatie is de vaststelling van indicatieve referentiewaarden in een ministeriële regeling. Deze nota bevat een advies over deze ministeriële regeling. U ontvangt deze nota nu, omdat dit helpt om de implementatiedeadline te halen.

Uw besluit vernemen wij graag uiterlijk in augustus. D.w.z. vóórdat de TK op 3 september terugkeert van reces.

Geadviseerd besluit

Advies is om:

- akkoord te gaan met bijgaande concept-ministeriële regeling. Deze regeling legt twee indicatieve referentiewaarden vast. Deze referentiewaarden dienen als **het-bindend richtsnoer voor het beoordelen van de toereikendheid van het wettelijk minimumloon (hierna: minimumloon)**. De geadviseerde percentages passen bij het **huidige niveau** van het minimumloon. Overweging hierbij is dat het hoofdlijnenakkoord **geen verhoging** van het minimumloon bevat. Meer informatie over de referentiewaarden vindt u onder **kernpunten**.
- indien u akkoord gaat, bijgaande aanbiedingsbrief aan de TK te ondertekenen en te laten verzenden. Zo informeert u de TK over uw voornemen om de regeling komend najaar, nadat het implementatiewetsvoorstel is aangenomen in beide Kamers, vast te stellen en te publiceren. Overweging bij dit advies is dat op dit moment informatie verstrekken over de ministeriële regeling voorziet in een **informatiebehoefte van de TK en van maatschappelijke partijen**. Als de TK kennis kan nemen van de regeling vóór het plenaire debat over de implementatie, kan dit de behandeling ten goede komen.

Kernpunten

- De Richtlijn (bijlage) is in 2022 aangenomen. Zij beoogt "betere leefomstandigheden en arbeidsvoorwaarden in de Unie, met name op het vlak van de toereikendheid van minimumlonen voor werknemers teneinde aan opwaartse sociale convergentie bij te dragen en loonongelijkheid te verminderen."
- De Richtlijn bevat procedurele voorschriften over het minimumloon. De Richtlijn bepaalt niet hoe hoog het minimumloon moet zijn. Lidstaten zijn vrij om te bepalen wat zij een wenselijke hoogte van het minimumloon vinden.

TER BESLISSING

Datum

15 juli 2024

Onze referentie

2024-

Uiterlijk bij

17 juli 2024

Bijlage(n)

4

Commentaar [TC1]: Zoals besproken: als ASEA, AV en WBJA leveren we deze nota aan. Het is dan aan BO om te bepalen of de nota op 17 juli of na 7 augustus richting minister gaat.

Is besproken door

Overzicht van opmerkingen bij OPENBAAR MAKEN 9209

Opm MSZW juli 2024.pdf

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Graag nader overleg over:
- onderbouwing referentiewaarden
- evt. aanvullende criteria in AMvB
- jeugd WML

 Nummer: 2 Auteur: Onderwerp: Markering Datum: 23-9-2024 17:46:33

 Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

niet-bindend richtsnoer voor het beoordelen van de toereikendheid van het wettelijk minimumloon (hierna: minimumloon).
huidige niveau
informatiebehoefte van de TK en van maatschappelijke partijen.
geen verhoging

Wel moet Nederland, net als andere lidstaten, de procedurele voorschriften implementeren in nationale wet- en regelgeving.

- De Richtlijn en het wetsvoorstel bevatten nog andere elementen. Hierover informeren wij u voorafgaand aan de plenaire behandeling in de TK.
- De implementatie gebeurt via het wetsvoorstel *Wet implementatie EU-richtlijn toereikende minimumlonen* met bijbehorende memorie van toelichting (bijlage). Uw voorgangster heeft dit wetsvoorstel op 24 april 2024 ingediend bij de TK (advies van de Raad van State was positief, een dictum B). De TK zal u naar verwachting in september of oktober uitnodigen voor plenaire behandeling van het wetsvoorstel.
- De Richtlijn bepaalt o.a. (artikel 5): *lidstaten gebruiken indicatieve referentiewaarden als richtsnoer voor hun beoordeling van de toereikendheid van de wettelijke minimumlonen. Daartoe kunnen zij gebruikmaken van:*
 - *indicatieve referentiewaarden die gewoonlijk op internationaal niveau worden gebruikt, zoals 60% van het mediane brutoloon en 50% van het gemiddelde brutoloon,*
 - *en/of van indicatieve referentiewaarden die op nationaal niveau worden gebruikt.*
- Genoemd wetsvoorstel bevat een delegatiegrondslag en regelt dat deze indicatieve referentiewaarden in een ministeriële regeling worden vastgesteld.
- Bijgaande concept-regeling bevat twee indicatieve referentiewaarden:
 - Referentiewaarde 1: het besteedbaar inkomen van voltijds werkende minimumloonverdieners bedraagt **gemiddeld 128% van de noodzakelijke kosten voor levensonderhoud.**
 - Referentiewaarde 2: het bruto minimumloon per maand bedraagt **50% van het mediane brutoloon.**
- Bovenstaande percentages passen bij het huidige niveau van het minimumloon. Het vorige kabinet zag dit **niveau als toereikend.** Mede omdat dat kabinet het **minimumloon heeft verhoogd in 2023 (+8,05%) en in 2024 (invoering minimumuurloon).** Het hoofdlijnenakkoord bevat geen verhoging van het minimumloon. Dit zien wij als indicatie dat het huidige kabinet het huidige niveau van het minimumloon **eveneens als toereikend beoordeelt.** Is dit niet zo, dan ligt het voor de hand om andere percentages vast te stellen.
- De concept-regeling is 3 keer besproken met sociale partners in de Stichting van de Arbeid. Op basis van deze gesprekken is een consultatieparagraaf afgestemd en in de toelichting bij de regeling opgenomen. Binnen de Stichting is er **geen consensus.** De standpunten op hoofdlijnen:
 - De vakbeweging is zeer kritisch. Zij vindt dat het **minimumloon niet 50% maar 60% van het mediane loon moet bedragen. En dat toeslagen niet meegeteld moeten worden bij het inkomen.** De vakbeweging vindt dat voor het bepalen van de toereikendheid enkel naar het minimumloon moet worden gekeken. Waarbij aanvullingen zoals de toeslagen buiten beschouwing blijven.
 - Werkgeversorganisaties kunnen **instemmen met de 2^e waarde, maar** kijken **liever naar de 1^e waarde.** Verder zouden zij graag **bandbreedtes zien.** Bijvoorbeeld: 45% - 55% van het mediane loon. Ook [redacted] is voor bandbreedtes, omdat daarmee minder snel de situatie ontstaat dat het minimumloon volgens een enkel percentage te laag zou zijn.
 - Wij adviseren **geen bandbreedtes,** omdat we dit onnodig complex vinden. Zo is moeilijk uit te leggen wat de bovenste waarde van een bandbreedte betekent. Is een minimumloon dat boven de bandbreedte uitstijgt *té toereikend*? Een simpeler alternatief voor een bandbreedte is om een lager percentage vast te stellen.

Datum
15 juli 2024

Onze referentie
2024 [redacted]

1 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

indicatieve referentiewaarden
de toereikendheid
gemiddeld 128% van de
noodzakelijke kosten voor levensonderhoud.
50% van het mediane brutoloon.
niveau als toereikend.
minimumloon heeft verhoogd in 2023 (+8,05%) en in 2024
(invoering minimumuurloon).
eveneens als toereikend beoordeelt.
geen consensus.

1 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

minimumloon niet 50%
maar 60% van het mediane loon moet bedragen. En dat toeslagen niet
meegeteld moeten worden bij het inkomen.
liever naar de 1e waarde.
instemmen met de 2e waarde, maar
bandbreedtes zien.
Bijvoorbeeld: 45% - 55% van het mediane loon.
geen bandbreedtes,

1 Nummer: 3 Auteur: ██████████ Onderwerp: Markering Datum: 23-9-2024 17:48:10

- Meer achtergrond over de standpunten van sociale partners vindt u onder *politieke context & krachtenveld*.
- Kortom, **alternatieven** kunnen zijn dat u:
 - slechts één indicatieve referentiewaarde vaststelt;
 - andere percentages kiest en/of;
 - bandbreedtes vaststelt.

Toelichting

Voorgeschiedenis Richtlijn

- Tenminste elke 4 jaar evalueren we als SZW de hoogte van het wettelijk minimumloon. Dit gebeurt met een brede blik op beleidsrelevante informatie, van toereikendheid voor werknemers die het minimumloon verdienen, tot kosten voor werkgevers en effecten voor de arbeidsmarkt. Vanuit deze achtergrond is Nederland in Brussel het gesprek over de EU Richtlijn aangegaan.
- De uitkomst van dat gesprek is een Richtlijn die vereist dat we binnen die brede blik specifiek op het terrein van toereikendheid indicatieve referentiewaarden vaststellen.
- Het gebruik als richtsnoer houdt in dat de **1) indicatieve referentiewaarden een rol moeten spelen wanneer u besluit over het vaststellen van de hoogte van het minimumloon**. De Richtlijn verplicht u niet om de referentiewaarden te realiseren. Desondanks zullen referentiewaarden in het politieke debat uitgelegd worden als **streefwaarden**.
- Dit maakt het in onze optiek belangrijk om uit te blijven dragen dat de informatie over toereikendheid – net als voorheen – onderdeel blijft van een **brede set met informatie die relevant is voor beleid ten aanzien van het minimumloon**. Praktisch betekent dit dat de referentiewaarden in samenhang bezien blijven worden met bijvoorbeeld **werkgeverslasten, minimumlonen in andere landen en effecten voor de arbeidsmarkt**.

Juridische overwegingen: inhoud Richtlijn

Ten aanzien van referentiewaarden bevat de Richtlijn twee voorschriften:

1. Lidstaten moeten indicatieve referentiewaarden gebruiken als richtsnoer voor het beoordelen van toereikendheid van het minimumloon (artikel 5, lid 4).
2. Lidstaten betrekken sociale partners bij de selectie en de toepassing van de indicatieve referentiewaarden (artikel 7, onderdeel b).

Daarnaast volgt uit de Richtlijn:

- Minimumlonen als toereikend worden beschouwd indien deze:
 - 1) Een **2) eehoorlijke levensstandaard waarborgen** voor werknemers op basis van een **voltijdse arbeidsrelatie**, en
 - 2) **Billijk zijn in verhouding tot de loonverdeling** in de desbetreffende **lidstaat**.
- Lidstaten gebruik *kunnen* maken van referentiewaarden zoals 60% van het mediane brutoloon en 50% van het gemiddelde brutoloon. Zij kunnen ook waarden kiezen die op nationaal niveau gangbaar zijn.

Toelichting op de indicatieve referentiewaarden voor toereikendheid

Datum
15 juli 2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

1 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

indicatieve referentiewaarden een rol moeten spelen wanneer u besluit over het vaststellen van de hoogte van het minimumloon. streefwaarden. bredere set met informatie die relevant is voor beleid ten aanzien van het minimumloon. werkgeverslasten, minimumlonen in andere landen en effecten voor de arbeidsmarkt.

1 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

behoorlijke levensstandaard waarborgen
Billijk zijn in verhouding tot de loonverdeling
voltijdse arbeidsrelatie,
lidstaat.

De geadviseerde referentiewaarden zijn gebaseerd op twee uitgangspunten:

- Uitgangspunt 1 is dat u voldoet aan de geest van de Richtlijn. Niet alleen aan hetgeen de Richtlijn minimaal voorschrijft. Zo zou u kunnen volstaan met slechts één referentiewaarde. Met de twee referentiewaarden die wij adviseren geeft u invulling aan beide dimensies die de Richtlijn aan toereikendheid toekent (zie onder vorige kopje).
- Uitgangspunt 2 is dat de referentiewaarden bijdragen aan politieke besluitvorming. Elke vaststelling van de hoogte van het bruto minimumloon komt met voor- en nadelen. Het politieke gesprek verloopt goed als die voor- en nadelen samen afgewogen worden. Om dat te faciliteren lijkt het ons verstandig om de referentiewaarden in samenhang te bezien met andere beleidsrelevante informatie.
- Referentiewaarde 1 luidt: het besteedbaar inkomen van voltijds werkende minimumloonverdieners bedraagt gemiddeld 128% van de noodzakelijke kosten voor levensonderhoud. Deze maatstaf geeft een beeld van in hoeverre werken loont. Het gaat hier om netto inkomen, exclusief fiscaliteit (bv. arbeidskorting) en aanvullingen zoals toeslagen. In 2023 lag deze waarde op 128%. Dit percentage is een ongewogen gemiddelde van zes representatieve huishoudtypen van voltijds werkende minimumloonverdieners.
- Referentiewaarde 2 luidt: het minimumloon per maand bedraagt 50% van het mediane loon. Deze waarde geeft een beeld van hoe het minimumloon zich verhoudt ten opzichte van andere lonen. Het gaat hier om bruto bedragen, dus exclusief fiscaliteit en aanvullingen zoals toeslagen. Er wordt uitgegaan van een 36-urige werkweek. De waarde van 50% is een inschatting van het niveau in 2023.

Politieke context & krachtenveld

Politiek links en de vakbonden zullen naar verwachting pleiten voor 60% van het mediane loon als referentiewaarde. Het lid Van Kent (SP) noemde dit in het TK-debat op 14 maart 2024 "een advies uit Europa". Dit past bij de campagne van FNV. Die campagne omschrijft FNV als volgt:

"Een nieuwe Wet minimumloon

De regering moet van Europa een nieuwe Wet minimumlonen maken en heeft hiervoor een advies gekregen vanuit Europa. De kans dat de regering het advies voor een eerlijke wet overneemt is klein, daarom voeren we de druk op. Want wij willen een serieuze Wet minimumloon en minimum vakantietoelagen (WML), waarin:

- *Wordt vastgelegd dat het minimumloon wordt gekoppeld aan 60% van het mediane loon;*
- *Waarin de uitkeringen aan het minimumloon gekoppeld blijven;*
- *Waarin een einde wordt gemaakt aan de lagere minimumlonen voor jongvolwassenen en*
- *Waarin werknemers en vakbondsvertegenwoordigers worden beschermd als zij van hun recht om collectief te onderhandelen gebruik willen maken."*

Politiek rechts en werkgeversorganisaties zullen naar verwachting positief zijn als u werkgeverslasten, een vergelijking met andere landen (concurrentiepositie) en

Datum
15 juli 2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

I Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

beeld van in hoeverre werken loont. Het gaat hier om netto inkomen, inclusief fiscaliteit (bv. arbeidskorting) en aanvullingen zoals toeslagen. ten opzichte van andere lonen. bruto bedragen, dus exclusief fiscaliteit en aanvullingen zoals toeslagen. 36-urige werkweek.

I Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Underline Datum: Onbepaald

inclusief
exclusief

gevolgen voor de werkgelegenheid in uw besluitvorming betreft. Tegelijkertijd zullen zij mogelijk vragen om:

- het hanteren van bandbreedtes bij de referentiewaarden, in plaats van eenvoudige percentages.
- uitsplitsing van werkgeverslasten naar sector. Zo vraagt de op 19 maart 2024 aangenomen motie Aartsen (VVD) om het in kaart brengen van de gevolgen van de verhogingen van het minimumloon sinds 2023 voor werkgeverslasten in sectoren zoals de horeca en de retail.
- uitwerking van het door werkgevers bepleite alternatief voor verdere minimumloonsverhogingen, namelijk verhoging van het netto minimumloon door verlaging van werkgeverslasten.

Strategie en proces

Vervolgstappen zijn behandeling van de implementatiewet in de TK en EK. In die behandeling zal naar verwachting ook de ministeriële regeling een rol spelen.

Het voornemen is om de regeling en de implementatiewet, na bekrachtiging van de wet door de Koning, gelijktijdig te publiceren. Het streven is dit in november te laten gebeuren, voor het verstrijken van de implementatiedatum van 15 november 2024. Mocht publicatie onverhoopt niet lukken vóór de implementatiedeadline, dan kan in een gesprek met de Europese Commissie aangegeven worden wanneer de implementatie alsnog wordt afgerond. Bij niet-tijdige, ontoereikende of achterwege blijvende implementatie kan de Commissie een infractieprocedure starten.

Een ministeriële regeling kunt u in beginsel zonder tussenkomst van de ministerraad en de TK publiceren. In dit geval adviseren we de TK al ruim voor publicatie over de ministeriële regeling te informeren. Reden hiervoor is dat de inhoud van de regeling van belang is voor het kamerdebat over het implementatiewetsvoorstel.

Uitvoering

De indicatieve referentiewaarden hebben geen gevolgen voor de uitvoering.

Communicatie

Met verzending aan de TK wordt de concept-ministeriële regeling openbaar. Dit is op zichzelf een vorm van communicatie. Daarnaast zal een persbericht worden voorbereid wanneer de implementatie van de Richtlijn gereed is.

Doelgroep

- Nederland kende in 2021 volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek 340 duizend banen waarin werknemers het voor hen geldende wettelijk minimumloon verdienen. Die banen worden voor 66% vervuld door jongeren (<30 jaar) en voor 82% door mensen met de Nederlandse nationaliteit.
- Circa 28% van de minimumloonbanen wordt vervuld door een persoon die kostwinner of alleenverdiener is binnen het eigen huishouden.
- Bij minimumloonbanen gaat het overwegend over deeltijdwerk (<30 uur per week) en contracten die gelden voor bepaalde tijd.

Datum
15 juli 2024

Onze referentie
2024

Pagina: 5

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald
de TK al ruim voor
publicatie over de ministeriële regeling te informeren.

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald
Eens

 Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald
440
duizend banen waarin werknemers het voor hen geldende wettelijk
minimumloon verdienen.
66% vervuld door jongeren
(<30 jaar) en voor 82% door mensen met de Nederlandse nationaliteit.
kostwinner of alleenverdiener
28%
deeltijdwerk
contracten die gelden voor bepaalde tijd.

- De meeste minimumloonbanen waren in 2021 te vinden in de sectoren verhuur en overige zakelijke diensten (veelal uitzendbanen), handel, gezondheids- en welzijnszorg, horeca en industrie.

Datum
15 juli 2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

Deze pagina bevat geen opmerkingen.